

חלק פרק אחד עשר סנהדרין

קו.

תורה אור

1. בחנני ה' ונסני צרפה כליותי ולבי: תהלים כו ב
2. יהי לעת הערב ויחלק דוד מעל משקבו ויתהלך על גג בית הפלך ויבא אשה רחוצת מעל הגג והאשה טובת מראה מאד: שמואל ב יא ב
3. וישלח דוד ויודיש לאשה ויאמר הלאו זאת בת שבע בת אליעם אשת אוריח החתי: שמואל ב יא ג
4. בחנת לבי פקדתי לילה צרפתי כל המצא ומתי בל יעקר פי: תהלים יז ג
5. למנצח לדוד בן חסיתי איך תאמריו לפני נדי הרבם צפור: תהלים יא א
6. לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדברך תזכה בשפטך: תהלים נא ו
7. פי אני לצלע בן ובקאובי נגדי המדי: תהלים לח ה
8. ובצלעי שמוחו ויאספו נאספו עלי נכים ולא ידעתי קרעו ולא דמה: תהלים לה טו
9. יצעתו באנחתי אשמה בכל לילה משתי בדמעותי ערשי אספה: תהלים יז ו
10. יהי דוד בא עד היראש אשר ישמחהו שם לאלהים והבא לקראתו חשי הארבי על קרוע כתנתו ויאמרה על ראשו: שמואל ב טו כ
11. הוא צלמא ראשה די דהב טב חזויה וירעוהו די ספך מעוהו וירקתהו די נחש: דניאל ב לב
12. פי יהיה לאיש בן סורר ומורה אינו שמע בקול אביו ובקול אמו ויחשו אהו ולא ישמע אליו: דברים כא ה
13. שגיאות מי יבין מנסתרות נקתי: תהלים יט ג
14. אלה שמות האנשים אשר שלח משה לתור את הארץ ויקרא משה להושע בן נון יהושע: במדבר יג טו
15. היחקה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה: תהלים נא כ
16. תחטאני באזוב ואטור תכבסני ומשלג אלבין: תהלים נא ט
17. השרבה לי ששון ישעך ורחמי נדיבה תסמכני: תהלים נא ד
18. ישובו לי יראיך וידעי עדותי: תהלים קט עט
19. והקמים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון מלך שבע שנים ובירושלם מלך שלשים ושלש שנים: מלכים א יא ב

בשעת אנחתי אשמה בכל לילה: מטתי. תשמיש המטה ענין סמי ומאוס (איכה א) קרי ליה: **דמעתי ערשי אספה**. שבשעת דמעתי אני ממאוס את מטתי בתשמיש: **יאמרו מלך שכמוסי**. חסיד שכמותי הרגו בנו ויהו מתרעמין על מדותי של הקצ"ה ונמלא סם שמים מתחלל צפרהסיא: **מוטב אעבוד ע"ז**. ואחלל את השם אני לצדי ולא יחללו [אותן] כל העם: **אמר ליה**. חושי הארכי לדוד הקצ"ה לא עבד דינא כלל דינא שמעמיד נך להרנך דאת מאי טעמא נסבת יפת תואר דלמנו של אשלוס מעכה בת תלמי מלך גשור (שמואל ב ג) ותפסה דוד במלחמה דאין לומר בעצירה צאה לו דהא כתיב (מלכים א טו) רק דדבר אוריה החמי: **סוחר כוסי**. דרכו לפנות את סחורו מעט מעט להעמידה על דמים מועטים: **שגיאות מי יבין**. מי יכול להשמר משגגות: **אמר לו**. הקצ"ה: **שגיאת לך**. מחול לך: **נספרות**. [מזיד] של נענה: **ודים**. מזיד של פרהסיא: **ה"ג אל ימשנו פי דלא ליסעו פי רבנן**. והיינו אל ימשלו לשון משל של ידרשו בטמאמי חכמי הדורות ואלו איתם: **שלא יסב סוכני**. שמתחוק אותה פרשה מן המקרא וישתכח הדבר לעולמים: **כל הפרשה**. שכמוהו כנר שעשית אותו חטא: **על אהם כמה וכמה**. שלא תעקור: **סחטאני באזוב**. מכלל שיהי לך עהרם אוזב כמלורע: **בחברון**

אוכל לחמי. לומר תורתי: **שפך משכנו של לילה לשל יוס**. שהיה משמש מנתו ציוס כדי שיהא שבע מתשמיש ולא יהרהר אחר אשה כל היום: **ונשעלמה ממנו [הלכה]**. שהמשביע אכרו בתשמיש רעב ומרבה תאוה: **ה"ג** (ה) **מפלה על גג המלך ולא גרסין והיינו: חלפא**. כוורת: **פסיק צניה גירא**. ככוורת כלומר שהכה ושצרה. ל"ה פתחה שצרה ונפתחה: **מתקדשה טעומאסה**. אותה שעה פסק טומאתה ולא צא עליה כשהיא נדה: **פקדה לילה**. על מעשה לילה פקדתי אס אוכל לעמוד בנסיון של דבר עצירה: **לרפטי כל סמלא**. חשבת לרפטי ולא מנחמתי נקי: (ומוסי כל יעצר פי) **איכו וממא נפל**. מי ותן והיה צפי רסן (י) ואפשר לעכז את דצרי שלא אומר דבר זה [של] צחנני: **הר שזכס**. מלך שלכס: **לפור נדרסו**. דעל ידי לפור נטרד כדלמך אלמי ליה כלפור: **למריה**. העדד נלחו לאלויו בתוכחתו: **כי אני ללע נכון**. אותו ללע היה נכון לי: **שאלה פנה**. שקפך את העשה לזקק ע"י עצירה: **נחספו עלי נכים**. בעלי מומין כמו פרעה נכה (מלכים ב גג) והיו מלעניגים עלי ואני כלל יודע. ל"ה ולא ידעתי לא הייתי יודע כשמלעניגים כלומר פתאום צא עלי אותו עון שלא ידעתי (עד) שניתן פתחון פה לציטני: **הכי גרסינן בשעה שפוסק נמיסוס ציוס דין אומרים הנה על אהם איש מיסוס וכו': י"ח עונות**. ל"ח נשיו שלא לעגן: **באנחתי אשמה**. אפילו

בחנת לבי פקדת לילה צרפתי כל תמצא ומותי בל יעבר פי אמר איכו וממא נפל בפומיה דמאן דסני לי ולא אמר כי הא מילתא דרש רבא מאי דכתיב ⁵למנצח לדוד בה' חסיתי איך תאמריו לנפשי נודי הרבם צפור אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע מחול לי על אותו עון שלא יאמרו הר שבכס צפור נדרתו דרש רבא מאי דכתיב ⁶לך לבדך חטאתי והרע בעיניך עשיתי למען תצדק בדברך תזכה בשפטך אמר דוד לפני הקב"ה גליא וידיעא קמך דאי בעיא למכפייה ליצרי הוה כייפינא אלא אמינוא דלא לימרו עבדא ⁷וכי למריה דרש רבא מאי דכתיב ⁷כי אני לצלע נכון ומכאוכי גודי ומכאוכי גודי תנא דבי רבי ישמעאל ארויה היתה לדוד בת שבע בת אליעם אלא שאכלה פנה ⁷דרש רבא מאי דכתיב ⁸ובצלעי שמוחו ונאספו עלי נכים [ולא ידעתי] קרעו ולא דמו אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע גלוי וידוע שאם היו קורעין בשרי לא היה דמי שותת ולא עוד אלא בשעה שהם עוסקין ⁹בארבע מיתות ב"ד פוסקין ממשנתן ואומרים לי דוד הבא על אשת איש מיתתו כמה אמרתי להם הבא על אשת איש מיתתו בחנך ויש לו חלק לעוה"ב אבל המלכין פני חבירו ברבים אין לו חלק לעולם הבא אמר רב יהודה אמר רב אפילו בשעת חלוי של דוד קיים שמנה עשרה עונות שנאמר ¹⁰יגעתי באנחתי אשמה בכל לילה מטתי רבמעי ערשי אספה ואמר רבי יהודה אמר רב בקש דוד לעבוד ע"ז שנאמר ¹¹ויהי דוד בא עד הנה לקראתו חשי הארכי קרוע כתנתו ואדמה על ראשו אמר לו לדוד יאמרו מלך שכמותך יעבוד ע"ז אמר לו מלך שכמותי יהרגנו בנו מוטב יעבוד ע"ז ואל יתחלל שם שמים בפרהסיא אמר מאי טעמא קנסיבת יפת תואר א"ל יפת תואר רחמנא שרייה א"ל לא דרשת סמוכין דסמך ליה ¹²כי יהיה לאיש בן סורר ומורה כל הנושא יפת תואר יש לו בן סורר ומורה דרש ר' דוסתאי דמן בירי למה דוד דומה לסוחר כותי אמר דוד לפני הקב"ה רבש"ע ¹³שגיאות מי יבין [א"ל] שביקי לך ומנסתרות נקני שביקי לך גם מזדים חשוד עבדך שביקי לך אל ימשלו בי [א] אז איתם דלא לישתעו בי רבנן שביקי לך [א] ונקיתי מפשע רב ¹⁴שלא יכתב סרחוני אמר לו א"א ומה יו"ד שנטמלתי משרי עומד וצווח כמה שנים עד שבא יהושע והוספתי לו שנאמר ¹⁵ויקרא משה להושע בן נון יהושע כל הפרשה כולה עאכ"ו ונקיתי מפשע רב אמר לפניו רבש"ע מחול לי על אותו עון כולו אמר כבר עתיד שלמה בנך לומר בחכמתו ¹⁵היחקה איש אש בחיקו ובגדיו לא תשרפנה אם יהלך איש על הגחלים והגליו לא תכוניה כן הבא על אשת רעהו לא ינקה כל הנוגע בה א"ל כל הכי נטרד ההוא גברא א"ל קבל עליך יסורין קבל עליו אמר רב יהודה אמר רב ששה חדשים נצטרע דוד ונסתלקה הימנו שכינה ופירשו ממנו סנהדרין נצטרע דכתיב ¹⁶תחטאני באזוב ואטהר תכבסני ומשלג אלבין נסתלקה הימנו שכינה דכתיב ¹⁷השיבה לי ששון ישעך ורוח נדיבה תסמכני ופרשו ממנו סנהדרין דכתיב ¹⁸ישובו לי יראיך וגו' ששה חדשים מגלן דכתיב ¹⁹והימים אשר מלך דוד על ישראל ארבעים שנה בחברון

- א) [סוכה נב:]; ב) [ג] כתיב (א) י"ג ע"ז; ד) [ז] צ"ח כהלות טו. ע"ש; ה) [ז] י"ח היטב יומא ונגעים; ו) [ז] י"ח היטב יומא; ז) [ז] י"ח היטב יומא; ח) [ז] י"ח היטב יומא; ט) [ז] י"ח היטב יומא; י) [ז] י"ח היטב יומא.

הגהות הגר"א
 [א] גמ' או איתם נחמך (ועי' רש"י: [ב] שם ונקיטי מפשע רב. נחמך. וי"ז או איתם [ולג גירסת רבינו צנני כ"ה בע"י:]

מוסף רש"י
 אבר קטן יש באדם. גויה גיר, משיביו. בתשמיש רעב. גופ חסר כח ורעב לעת זקנה. מורעיו שבע. ככה שלם (סוכה ב:). ובצלעי. כשכל אשתי זו, שמתחלה חטאתי בה, כמו (בראשית ג) ויבן את הלעל קרעו ולא דמו. אס קרעתי לא מלאו דס (ב"מ נט:).